

Eva Ringborg
Hälsoskyddsinspektör
Telefon 08-508 28 175,
eva.ringborg@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

SKÄRGÅRDSBÅTAR 2009

Rapport från Miljöförvaltningen

Förslag till beslut

- 1 Godkänna anmälan om rapporten
- 2 Överlämna rapporten till Livsmedelsverket

Gunnar Söderholm

Margareta Widell

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har genomfört riktad kontroll på skärgårdsbåtar under våren och sommaren 2009. Totalt inspekterades 38 objekt med fokus på fyra delområden i företagens verksamheter, hantering av dricksvatten, livsmedelstransporter, nedkylning samt sophantering. De besökta verksamheternas storlek har varierat från mindre företag med servering av tio portioner per dag upp till företag som serverar 300 portioner per dag. Kontrollerna av samtliga ingående verksamheter har varit en del av det ordinarie kontrollarbetet och de kan därmed anses representativa för verksamheterna i allmänhet.

Nio stycken av de besökta objekten kyler ner livsmedel som ska användas vid ett senare tillfälle. Ett av objekten klarade inte av nedkylningen på rätt sätt.

Dricksvattnet provtogs för mikrobiologisk och kemisk analys på 37 av de 38 objekten. Resultatet blev att 14 prov visade att företagen hade tjänligt vatten beträffande den mikrobiologiska delen, övriga mikrobiologiska prov var tjänliga med anmärkning. Beträffande de kemiska undersökningarna var 13 provsvar bedömda som tjänliga, ett visade på otjänligt vatten, de övriga var tjänliga med anmärkning. Sammanställning av data från projektet visar att där företaget har en plan för provtagning av vatten och där prover tas med jämna mellanrum var övervägande delen av de mikrobiologiska proverna

tjänliga. Få av företagen kunde uppvisa att de genomfört kemiska undersökningar av sitt dricksvatten.

Flertalet av båtarna hade en sopsorteringsstation som service till passagerarna. Alla sopor lades i sopcontainer på respektive kajplats. Vissa av containrarna var låsta. Ibland blandades de sorterade soporna på kajen.

Av de inspekterade båtarna var det endast tre båtar som utförde livsmedelstransporter. Inga mätningar gjordes på godset, men temperaturerna övervakades i kylrummen.

Verksamheter med konstaterade brister har vid behov följts upp av Miljöförvaltningen inom ramen för ordinarie kontroll.

Bakgrund

Inom ramen för ordinarie kontroll av livsmedelshantering på skärgårdsbåtar har Livsmedelskontrollen valt att fokusera på tre systemområden inom företagens egenkontroll, nedkylning, vattenhantering och sophantering. Fokus lades också på att utreda hur många av båtarna som transporterar livsmedel ut till restauranger och butiker på skärgårdsöarna. Nedkylning och vattenhantering valdes för att brister inom dessa områden kan utgöra en risk för konsumenternas hälsa. Nedkylning av varma livsmedel ska ske under en begränsad tid och på sådant sätt att verksamheten säkerställer att det inte sker bakterietillväxt som kan utgöra en fara för konsumenten. Provtagning av vatten och rengöring av tankar, kranar och kransilar bör genomföras med jämna mellanrum för att säkerställa att de vatten som används vid livsmedelshantering och som serveras som dryck är tjänligt. Att sophantering sker på ett korrekt sätt är av stor vikt för hygien i köket. Det är också viktigt att skärgårdsbåtarna hanterar sitt avfall hygieniskt på kajerna så att det inte blir en olägenhet för allmänheten.

Resultat

Hantering av vatten, nedkylning, sophantering och livsmedelstransporter har kontrollerats. I de fall där verksamheten saknar nedkylning som moment i tillagningsprocessen eller livsmedelstransporter inte förekommer har vatten och sophantering utvärderats. Sammanställningen visar att nedkylning förekommer på nio av båtarna. En av dessa hade inte godkända kontroller av nedkylningen eller rätt utrustning för den processen. Det visade sig att ett mindre antal båtar som var med i projektet, tre stycken, utförde livsmedelstransporter. Dessa båtar var utrustade med stora kylrum för kylvaror och frysvarorna kom i frysskåp. De torrvaror som transporterades placerades inomhus. Vid 37 av de 38 objekten togs prov på dricksvattnet för mikrobiologisk och kemisk analys. Beträffande mikrobiologiska undersökningar visar sammanställningen att 14 av proverna fick bedömningen tjänliga och 23 var tjänliga med anmärkning. Av de kemiska proverna var 32 tjänliga, fyra tjänliga med anmärkning samt ett som var otjänligt. Det visade sig att väldigt få av de båtar som kontrollerats kunde visa några provsvar på kemiska undersökningar och i många fall var de mikrobiologiska

undersökningarna som företagen själva hade gjort inte så många så att de uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen.

Förvaltningens synpunkter

Undersökningen visar att antalet prov av dricksvatten som tas av företagen inte är tillräckligt många samt att de därmed inte följer de regler som fastställts av Sjöfartsverket och Livsmedelsverket.

Vidare visade undersökningen att de som kyler ner livsmedel som ska användas vid senare tillfällen oftast klarar detta och har utrustning för den processen.

De båtar som transporterar livsmedel har en viss kontroll men att de kan bli bättre på att kontrollera temperaturerna i de livsmedel som är temperaturkänsliga och som transporteras till butiker och restauranger på skärgårdsöarna.

Sophanteringen fungerar väl på kajerna med undantag av att containrarna ibland besöks av människor som letar burkar och annat avfall. Vad gäller burkarna är det kanske mest positivt då de pants istället för att blandas med övrigt avfall. Det finns planer på att installera sopsugar istället för containrar. När sopsugar blir verklighet på kajerna bör det även finnas möjligheter att dela upp de olika fraktionerna.

Livsmedelskontrollen har inte tidigare uppmärksammat vattenproblematiken på båtarna vilket heller inte Sjöfartsverket verkar ha gjort. Verksamhetsutövarna har inte varit medvetna om att dricksvattenhanteringen lyder under livsmedelslagstiftningen. Detta kan vara anledningen till att provtagningsplaner saknats och att provtagningsfrekvenserna varit för låga. Ett åtgärdsförslag för båtar där det inte används så mycket vatten och där bunkring sker t.ex. var tredje dag kan vara att fylla tanken med det som åtgår för dagen och därmed få en bättre omsättning på vattnet samt att ofta tömma tanken helt på vatten.

Miljöförvaltningen anser att det är nödvändigt att företagen genomför fler provtagningar av vatten samt att även kemiska prov tas enligt de regler som Sjöfartsverket och Livsmedelsverket fastställt. Möjligheten ökar då för restaurangerna på båtarna att garantera att de serverar säker mat och tjänligt vatten till den enskilda konsumenten.

Dricksvattenhanteringen på båtar kommer under de närmaste åren att följas upp inom ramen för ordinarie kontroll.

Slut

Bilagor

Bilaga 1	Båtar som ingick i projektet
Bilaga 2	Rapport Skärgårdsbåtar 2009.

Bilaga 1

Båtar som ingick i projektet	
Cinderella I	Kajplats, Strandvägen
Zacco Boss II	Strandvägskajen 20
M/s Kung Karl	Museikajen 1
Oden Gamle	Museikajen 1
M/Y Charm	Kajplats 19, Strandvägen
M/Y Arona	Norr Mälarstrand
M/s Josephine	Kajplats 12, Strandvägen
M/s Tranan	Kajplats 18, Strandvägen
M/S Askungen	Kajplats, Nybroviken
M/s Cinderella II (shor)	Kajplats 15, Nybroviken
M/s Prins Carl Philip /sdhu	Kajplats, Klara Mälarstrand
M/s Victoria	Kajplats, Klara Mälarstrand
M/s Harley Davidson	Stadgårdskajen 156/157
Gustavsberg VII	Kajplats 8, Nybrokajen
M/S Östanå I	Kajplats, Nybrokajen
M/S Gustaf III	Kajplats Nybroviken
M/s Enköping	Kajplats 6, Nybrokajen
S/s Drottningholm	Kajplats, Klara Mälarstrand
S/s Stockholm	Kajplats 16, Strandvägen
M/s Waxholm III	Strandvägen Kajplats 16
M/s Teaterskeppet	Skeppsbrokajen 104
M/s Vindhem	Kajplats 150, Stadsgården
M/s Karl johan	Kajplats 18, Strandvägen
S/s Blidösund	Kajplats 102 Skeppsbron
S/s Norrskär	Kajplats, Strömkajen
S/s Storskär	Kajplats, Strömkajen
M/S Västan	Kajplats, Strömkajen
Waxholm I	Kajplats, Strömkajen
m/s Sandhamn Sgef	Kajplats, Strömkajen
M/S Saxaren	Kajplats Strömkajen
M/s Skärgården	Kajplats, Strömkajen
M/s Söderarm Sbfw	Strömkajen
M/s Vaxö	Kajplats, Strömkajen
M/s Viberö	Kajplats, Strömkajen
M/s Vånö	Kajplats, Strömkajen
M/s Vaddö	Kajplats, Strömkajen
M/s Värmdö	Kajplats, Strömkajen
M/s Dalarö	Kajplats Stockholm Hamn